

УДК 378.34+811:001.9

DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/71-2-50>**Юлія ПЕРЕБИЙНІС,**
*orcid.org/0000-0002-9431-3555**докторка філософії,
викладачка кафедри теоретико-правових дисциплін
Полтавського юридичного інституту
Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого
(Полтава, Україна) julia.v.pere@gmail.com*

ЗАСТОСУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ПРОЦЕСІ ІНШОМОВНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ БАКАЛАВРІВ ПРАВА

У статті охарактеризовано такий аспект іношомовної підготовки майбутніх бакалаврів права, як формування їхньої готовності до професійно орієнтованого іношомовного спілкування засобами інформаційно-комунікаційних технологій. Цей процес ґрунтується на прищепленні студентам відповідних дискурсивних компетентностей, зумовлених специфікою спілкування у галузі права. Ключову ж роль у його ефективності відіграє дидактичний інструментарій.

З'ясовано низку чинників, які визначають доречність відбору методів, засобів і прийомів для успішного опанування іноземної мови за професійним спрямуванням названої категорії здобувачів освіти: соціальні детермінанти, вимоги нормативних документів, соціально-педагогічні умови, специфіка майбутнього фаху, індивідуально-психологічні риси студентів, як-от їхня система ціннісних орієнтацій і прагнень, рівень мотивації та попередньо набутої іношомовної компетентності й психофізіологічні особливості, що передбачає варіативність едукативних ресурсів для аудиторної, позааудиторної і самостійної роботи.

Наголошено, що оскільки іношомовна підготовка майбутніх бакалаврів права переважно спрямована на аналіз й тлумачення інформації, отриманої унаслідок опрацювання спеціальних текстів, аудіо- й відеоматеріалів, доцільним є застосування як традиційних, так й інноваційних методів і прийомів навчання (ігрових, дискусійних, дослідницьких, колективно-групового, проблемного, ситуативного навчання).

Використання зазначеного дидактичних засобів залежить від етапу опанування навчального курсу, теми і мети аудиторного заняття, типу самостійної чи індивідуальної роботи, рівня іношомовної компетентності здобувачів освіти. Виокремлено низку інформаційно-комунікаційних технологій, як-от інструмент Google, освітні платформи і сервіси, доречні для проведення аудиторних та позааудиторних занять, підготовки до них та розміщення навчального матеріалу в умовах освітнього середовища університету. Репрезентовано й авторський електронний навчально-методичний посібник "English for Future Lawyers", який сприяє зацікавленню майбутніх правників у підвищенні свого рівня готовності до комунікації у межах обраного фаху та робить пізнавальну діяльність комунікативно наповненою, а відтак ефективною.

Ключові слова: *відкрите іношомовне комунікативне середовище, готовність майбутніх бакалаврів права до професійно орієнтованого іношомовного спілкування, інформаційно-комунікаційні технології, дидактичні інструменти, іношомовна підготовка.*

Yuliia PEREBYINIS,
*orcid.org/0000-0002-9431-3555**Doctor of Philosophy,
Lecturer at the Department of Theoretical Legal Subjects
Poltava Law Institute of Yaroslav the Wise National Law University
(Poltava, Ukraine) julia.v.pere@gmail.com*

APPLICATION OF INFORMATION AND COMMUNICATION TECHNOLOGIES IN THE PROCESS OF FOREIGN LANGUAGE TRAINING OF FUTURE BACHELOR OF LAW

The article characterizes such an aspect of foreign language training of future bachelors of law as the formation of their readiness for professional foreign language communication by means of information and communication technologies. This process is based on instilling in students appropriate discursive competences determined by the specifics of communication in the field of law. Innovative didactic tools play the key role in its effectiveness.

A number of factors that determine the appropriateness of selecting methods, means and techniques for the successful mastering of a foreign language according to the professional direction of the named category of education seekers has been clarified: social determinants, requirements of regulatory documents, socio-pedagogical conditions, specifics of the future

profession, students' individual and psychological features, such as their system of value orientations and aspirations, their level of motivation and previously acquired foreign language competence as well as their psychophysiological features, which provides for the option of educational resources for the classroom, extracurricular and independent activities.

It has been emphasized that since the foreign language training of future LLB is mainly aimed at the analysis and interpretation of information obtained as a result of reading special texts, dealing with audio and video materials, it is appropriate to use a combination of both traditional and innovative methods and techniques (game, discussion, research, collective-group, problem-based, situational learning).

The use of the specified didactic tools depends on the stage of mastering the subject, topic and purpose of a lesson, type of an independent or individual activity, as well as students' level of foreign language competence. A number of information and communication technologies including Google tools, educational platforms and services appropriate for conducting lessons and extracurricular classes, preparing for them, placing educational materials in the conditions of the educational environment of the university has been singled out. The author's electronic educational and methodical guide «English for Future Lawyers», which enables future lawyer's interest in increasing their level of readiness for communication within the chosen profession and makes their cognitive activity filled with communication and therefore more effective, has been represented.

Key words: *open foreign language communicative environment, readiness of future bachelors of law for professional foreign language communication, information and communication technologies, didactic tools, foreign language training.*

Постановка проблеми. Реалії інформаційного суспільства трансформують вимоги ринку праці, що суттєво впливає на підготовку здобувачів освіти до успішної майбутньої діяльності за обраним фахом. Це стосується й процесу іншомовної підготовки майбутніх спеціалістів у галузі права.

Зважаючи на глобалізацію, налагодження зв'язків і співпрацю із міжнародними організаціями, іноземними партнерами та клієнтами, проблема належної підготовки студентів-правників до ефективного здійснення діяльності за фахом за допомогою іноземних мов є актуальною. Завданням викладача іноземних мов у юридичному ЗВО є перетворення освітньої діяльності на максимально пізнавальний, ефективний процес формування їхньої готовності до професійно орієнтованої іншомовної комунікації.

Аналіз досліджень. Сьогодні актуалізує моделювання відкритого іншомовного комунікативного середовища, що давало б можливість підготовки майбутніх юристів до максимально наближеного до реального професійного спілкування. Цей процес важко уявити без залучення інформаційно-комунікативних технологій, тому насамперед доречно охарактеризувати категорію «інформаційно-комунікативне середовище». Т. Маркова, Н. Сорокіна та Л. Смовженко зазначають, що воно передбачає наявність сучасних за змістом едукативних засобів, методів, прийомів, способів, технологій, має спрощений доступ до мережових освітніх ресурсів, вирізняється послуговуванням мультимедійних продуктів, які уможливають його інтерактивність (Маркова, 2014: 193-196; Сорокіна, Смовженко, 2018: 67, 72-73).

М. Арно, А. Бейтс, Р. Маєр, О. Осова, С. Хафнер, В. і К. Хортони підкреслюють (Осова, 2020; Arnó, 2006; Bates, 2005; Hafner, 2008; Horton, Horton, 2003: 526-540; Mayer, 2010: 180),

що комп'ютерно-опосередкована комунікація – невід'ємний компонент освітнього середовища ЗВО, тому застосування технологічних інновацій для іншомовної підготовки обов'язкове. За І. Вереїтіною, О. Попель і Н. Добровольською, передумовою розвитку іншомовленнєвих комунікативних навичок студентів є існування усередині штучно сформованого комп'ютерно-інтегрованого освітнього простору інтерактивного освітнього середовища, яке вирізняється віртуально організованою системою дидактичних засобів (Вереїтіна та ін., 2018: 28).

О. Онопченко додає, що до інформаційно-комунікаційних технологій, які формують назване середовище, відносять цілий спектр методів, похідних процесів та технічних засобів, що інтегруються задля відбору, обробки, зберігання, поширення, репродукції й активного використання іншомовної інформації (Онопченко, 2015: 95-96). Г. Чередніченко, Л. Шапран і Л. Куниця звертають увагу на те, що їхнє залучення до аудиторної та позааудиторної роботи забезпечує створення керованого комунікативного простору, націленого на підготовку студентів до подолання перешкод у спілкуванні й продуктивному розвитку їхньої комунікаційної компетентності (Чередніченко та ін., 2011: 136).

О. Осова указує, що сучасні методики й технології навчання іноземних мов поділяються на «комунікативно орієнтовані, особистісно орієнтовані, інтегровані, проєктні, розвивальні, інтерактивні, інтенсивні, інформаційні, віртуальні, технології гейміфікації тощо». На її думку, послуговування ними вирізняється єдністю двох вимірів: інформаційно-комунікаційного, націленого на ширше застосування інформаційно-комунікаційних технологій у викладанні іноземних мов, та комунікативно-діяльнісного, що призводить до перенесення природного мовного середовища

в аудиторію і допомагає формувати професійні уміння й навички (Осова, 2020: 13).

Мета статті – схарактеризувати особливості інформаційно-комунікаційних технологій, доречних для застосування у межах відкритого іншомовного комунікаційного середовища в юридичному університеті з метою підготовки здобувачів освіти до професійно орієнтованого іншомовного спілкування.

Виклад основного матеріалу. Діяльність педагога вищої школи націлена на стимулювання здобувача освіти до самоорганізації через проєктування освітнього простору як системи умов для його пізнавальної активності (Ярошинська, 2015: 112). Відтак, спираючись на актуальність у межах освітнього середовища університету постійної суб'єкт-суб'єктної взаємодії студента та викладача, у структурі концепту «готовність майбутніх бакалаврів права до професійно орієнтованого іншомовного спілкування» виокремлюємо чотири складники: мотиваційний, когнітивний, діяльнісний і рефлексійний (Перебийніс, 2023: 70). Їхнє формування є комплексним процесом, оптимізувати який викладачеві допомагає оптимально відібраний набір методичного інструментарію.

Перш за все з'ясуємо, які саме чинники слід узяти до уваги при визначенні слухних методів, засобів і прийомів навчання іноземних мов за професійним спрямуванням у сучасних умовах. Погодимось з В. Босою стосовно того, що відбір спектру методичних засобів для іншомовної підготовки залежить від таких соціальних детермінантів, як мовна глобалізація, парадигма інформаційного простору, мовна й освітня політика держави, розвиток інформаційно-комунікаційних технологій, доступність освітнього середовища, націленість на освіту упродовж життя, підвищення якості професійної підготовки, готовність до життєдіяльності у полікультурному середовищі (Боса, 2023: 201-202). Авторка акцентує увагу і на значенні нормативних документів (Боса, 2023: 203). Серед державних нормативних документів, які регулюють надання освітніх послуг юридичними університетами, виокремимо стандарт вищої освіти для першого (бакалаврського) рівня у галузі знань 08 Право, затверджений 2018 р., оскільки до уміщеного у ньому переліку загальних компетентностей майбутніх спеціалістів у галузі права додано здатність спілкуватися іноземною мовою.

Зауважимо й соціально-педагогічні умови, у яких здійснюється здобуття фаху майбутніми бакалаврами права (обмеження традиційного навчально-виховного процесу через пандемію COVID-19 і повномасштабне вторгнення країни-

агресора), що змусили освітян певною мірою переорієнтуватися на дистанційну та змішану форми навчання шляхом ознайомлення з особливостями низки дидактичних інструментів, наявних у всесвітній мережі, та розробки вправ і завдань для виконання студентами й віртуально, і традиційним чином.

Юридичний дискурс є багатожанровим, має специфічну терміносистему, тобто досить складний для опанування першокурсниками, при цьому його вивчення супроводжується цілеспрямованим прищепленням їм відповідних дискурсивних умінь і навичок (Перебийніс, 2023: 70-71). Формування системи компетентностей, наявність яких передбачено особливостями майбутнього фаху, відбувається унаслідок дії як зовнішніх, так і внутрішніх стимулів, адже для успішної пізнавальної діяльності це повинно мати для здобувачів освіти особистісний смисл. Іншими словами, йдеться про вплив на їхні ідеали, переконання, потреби, уявлення, ціннісні орієнтації, інтереси, нахили та запити.

Пам'ятаючи про зазначені вище особливості, не можемо не згадати й про важливість індивідуалізації й диференціації процесу навчання, що забезпечуються шляхом докладання педагогом систематичних зусиль. Рівень попередньо набутої іншомовної компетентності студентів, їхні індивідуально-психологічні риси, зокрема і психофізіологічні особливості, являють собою ще один чинник, що детермінує успішність. Відтак, важливою є варіативність аудиторної та позааудиторної, особливо самостійної роботи, яка досягається завдяки виконанню здобувачами освіти різнотипових і відмінних за складністю вправ та завдань, що ґрунтуються на автентичних едукативних ресурсах й інформаційних джерелах.

Безсумнівними є переваги інтерактивного навчання: воно дозволяє підвищити відсоток засвоєння нового, мотивує студентів, упливаючи на їхню свідомість, емоції та почуття, сприяє ефективнішій суб'єкт-суб'єктній взаємодії учасників освітньої діяльності, допомагає їм рефлексувати із приводу рівня набутої й бажаної іншомовної компетентності. Певною мірою ступінь інтерактивності навчання корелює із тим, наскільки успішно педагог використовує сучасні інформаційно-комунікаційні засоби (Horton, Horton, 2003), з чим ми не можемо не погодитися, особливо беручи до уваги зміщення акцентів у бік самостійної роботи, посилення індивідуалізації та диференціації у реаліях освітнього середовища. Важливим є і зворотній зв'язок його учасників, адже якість їхньої інтеракції за допомогою інфор-

маційно-комунікаційних технологій може бути досить високою за умови її детального планування і модерації (Bates, 2005: 62).

Показовими є результати опитування професорсько-викладацького складу (31 особа) й студентів 1–4 курсів (163 особи) Полтавського юридичного інституту Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого: переважна більшість колег (90,3 %) переконана у доцільності комбінування традиційних й інноваційних засобів навчання; на думку ж 67,5 % здобувачів освіти, слушним є залучення онлайн-ресурсів до процесу формування їхнього уміння комунікувати іноземною мовою. Виходячи із методики предметно-мовного інтегрованого навчання (CLIL) та контекстного підходу, принципів професійної спрямованості і міжпредметної інтеграції, очевидно, що оптимальним є поєднання інтерактивних методів із традиційними; при цьому, звісно, не обійтися без залучення інформаційно-комунікаційних технологій.

Процес формування готовності до професійно орієнтованого іншомовного спілкування передбачає опанування майбутніми бакалаврами права певних мовних норм й набуття системи відповідних компетентностей, що стосуються компонентів мовленнєвої діяльності: говоріння, читання, аудіювання і письма. Грунтуючись на принципі комунікативності, який передбачає конструювання освітньої діяльності за зразком реального спілкування (Ю. Пассов), беручи до уваги діалог і полілог як провідні форми навчально-пізнавальної взаємодії, викладачеві іноземної мови доречно насамперед використовувати систему комунікаційних вправ. Проведений педагогічний експеримент дозволив виокремити методи і прийоми, які слушно, на наш погляд, залучити до пізнавальної діяльності майбутніх правників: колективно-групового («Мозковий штурм», «Мікрофон»), проблемного (проблемний виклад матеріалу, частково-пошуковий), ситуативного (кейс-метод) навчання, ігрові (мовні, мовленнєві ігри), дискусійні («Зустріч експертів», «Шкала думок») і дослідницькі (проект, вебквест) (Перебийніс, 2023).

Без сумніву, відбір дидактичного інструментарію, зокрема й інформаційно-комунікаційних технологій, диктується етапом вивчення навчальної дисципліни, темою і метою заняття чи виду самостійної роботи, залежить від рівня попередньо набутої студентами іншомовної компетентності. Зосібна, на початковому етапі вивчення навчального курсу «Іноземна мова (за правознавчим спрямуванням)» (модуль «Юридична про-

фесія. Правові системи») актуальним є розвиток у майбутніх юристів бажання опанувати специфіку комунікації у галузі права, тому уважаємо, що найефективнішими на цьому етапі є методи проблемного, колективно-групового навчання й ігрові. Продовження ознайомлення з особливостями писемного та усного модусів юридичного дискурсу (модулі «Судочинство. Кримінальне право та процес», «Приватне право») передбачає подальше формування у них системи знань про суть і структуру професійного дискурсу, а також спонукання до інтенсивної розумової активності задля розвитку відповідних умінь і навичок завдяки методам колективно-групового, проблемного навчання, дискусійним та ігровим. Наприкінці курсу (модуль «Міжнародне право. Право Європейського Союзу») майбутні бакалаври права мають виробити уміння здійснювати об'єктивний аналіз і корекцію комунікативної поведінки, тому доцільно удаватись до методів колективно-групового й ситуативного навчання, дискусійних, ігрових і дослідницьких (Перебийніс, 2023: 71-73).

Ураховуючи особливості комунікації у галузі права, наголосимо, що ключовим для цієї категорії здобувачів освіти є опрацювання спеціальних текстів під час різних видів читання (ознайомлювального, оглядового (пошукового), вивчального), націленого на синтез інформації й узагальнення змісту прочитаного, а також робота із автентичними аудіо- та відеоресурсами (Перебийніс, 2023: 71), під час чого й коригуються попередньо набуті компетентності та формуються нові. Це має супроводжуватись виконанням відібраної системи дидактичних вправ (рецептивних, репродуктивних, рецептивно-репродуктивних, продуктивних, рецептивно-продуктивних) на засвоєння юридичної термінології та суспільно-політичної лексики шляхом аналізу мовного матеріалу. При цьому залучаються такі традиційні прийоми, як фронтальне обговорення спеціальних текстів чи аудіовізуальних ресурсів, тлумачення термінів шляхом їх дефініції, підбору до них синонімів й антонімів, почерговий короткий переказ чи пояснення змісту матеріалу, обговорення дискусійних питань тощо. Що ж до інноваційних прийомів, які базуються на залученні інформаційно-комунікаційних технологій, до них відносимо створення студентами відеороликів, вебсторінок, мультимедійних презентацій унаслідок дослідження певної проблеми. За їх допомогою педагог уможливило комунікативну наповненість процесу опрацювання едукативних ресурсів, розвиває навички усного та писемного мовлення. Вони сприяють мінімізації й подальшому усуненню психологіч-

них бар'єрів, а також полегшують моніторинг пізнавальної діяльності здобувачів освіти.

Виходячи із власного досвіду, можемо упевнено стверджувати, що у сучасних умовах організація взаємодії учасників освітнього процесу значно фасилітується завдяки використанню інструментів *Google*, зокрема *Google Classroom*, *Google Docs*, *Google Books* та *Google Forms*, а також освітніх платформ і сервісів *Moodle*, *Zoom*, *Meet*, *Skype* та ін. (для проведення аудиторних та позааудиторних занять), *Padlet*, *Kahoot*, *EasyTestMaker*, *LearningApps*, *Liveworksheets* тощо (для підготовки до них), *Edmodo*, *Goodle Drive*, *Google Blogger* та ін. (для розміщення едукативних ресурсів). Слушним вважаємо залучення і соціальних мереж (*Viber*, *Telegram*) для підтримання зворотнього зв'язку зі студентами, надання посилань на едукативні ресурси для усієї групи й індивідуальних тестових завдань для моніторингу набутих компетентностей тощо, – вони допомагають ефективніше організувати навчально-пізнавальну діяльність.

Ураховуючи вимоги часу і перераховані вище чинники, нами розроблено електронний навчально-методичний посібник "*English for Future Lawyers*", що складається із тринадцяти блоків, присвячених різним аспектам навчального курсу «Іноземна мова за правознавчим спрямуванням». Він відповідає робочій програмі дисципліни й містить систематизовані посилання на електронні ресурси, розміщені нами на платформі *Google Blogger*, для регулярного залучення до аудиторної, позааудиторної та самостійної роботи студентів: автентичні відеоматеріали (навчальні ролики, художні й мультиплікаційні фільми), відеоблоги, подкасти, групи у соціальних мережах, презентації та статті із сайту *TEDEd*, онлайн-курси, мобільні застосунки, тести для визначення рівня лексичної та граматичної компетентностей, словники, навчальні посібники і відеокурси,

науково-популярну й художню літературу (переважно із сервісу *Google Books*) та ін.

Особливе місце у процесі формування готовності майбутніх бакалаврів права до професійно орієнтованого іншомовного спілкування займає і позааудиторна робота, адже неоціненним є їхнє неформальне спілкування із викладачами іноземних мов і спеціальних дисциплін, носіями мови, юристами-практиками у межах дискусійних груп, кіноклубів чи читацьких гуртків, вікторин, конкурсів та брейн-рингів. Проведення щомісячних засідань дискусійного клубу "*English Club*", на якому обговорюються цікаві проблеми, дотичні до основного курсу, також може успішно відбуватися із активним залученням названих інструментів, сервісів та згаданого авторського посібника, суттєво мотивуючи його учасників до подальшого удосконалення іншомовної компетентності й у кінцевому підсумку значною мірою впливаючи на якість іншомовного комунікативного простору.

Висновки. Резюмуючи, зазначимо, що застосування відібраних педагогом інноваційного дидактичного інструментарію, зокрема інформаційно-комунікативних технологій, відіграє важливу роль у процесі формування готовності майбутніх бакалаврів права до професійно орієнтованого іншомовного спілкування в освітньому середовищі університету. У статті наведено низку чинників, які визначають доречність відбору методів, засобів і прийомів для успішного опанування іноземної мови за правознавчим спрямуванням. Названо групу традиційних й інноваційних методів та прийомів навчання, використання яких залежить від етапу опанування навчального курсу, типу, теми і мети аудиторного заняття, самостійної чи індивідуальної роботи, рівня іншомовної компетентності студентів. Виокремлено низку інструментів *Google*, освітніх платформ і сервісів, доцільних для використання в умовах освітнього середовища університету.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Боса В. Детермінуючі фактори методичної системи професійної підготовки майбутніх філологів засобами сучасних інформаційних технологій. Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. Сер.: Педагогіка. 2023. Вип. 68. Т. 1. С. 200-206.
2. Вереїтіна І. А., Попель О. В., Добровольська Н. Л. Розвиток іншомовленневих комунікативних навичок в умовах інтерактивного освітнього середовища. Інформаційні технології в освіті. 2018. № 2 (35). С. 27-39.
3. Маркова Т. В. Інформаційно-комунікативне середовище як засіб підвищення майстерності педагога. Андрагогічний вісник. 2014. Вип. 5. С. 191-197.
4. Онопченко О. Відкрите освітнє середовище та його інтеграція у віртуальний простір інтернету. Педагогічні інновації: ідеї, реалії, перспективи. 2015. Вип. 1. С. 94-100.
5. Осова О. О. Дидактичні засади навчання іноземних мов студентів філологічних спеціальностей із застосуванням технологічних інновацій : автореф. дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.09. Полтава, 2020. 43 с.
6. Перебийніс Ю. В. Сучасний методичний інструментарій підготовки майбутніх правознавців до професійно орієнтованої комунікації іноземною мовою. Інноваційна педагогіка. 2023. Вип. 55. Т. 2. С. 69-73.

7. Сорокіна Н. В., Смовженко Л. Г. Створення професійно спрямованого навчального іншомовного інформаційно-комунікативного середовища для майбутніх учителів-філологів. Інформаційні технології і засоби навчання. 2018. Т. 66. № 4. С. 65-77.

8. Чередніченко Г., Шапран Л., Куниця Л. Мультимедійні технології у процесі викладання дисципліни «Іноземна мова» у вищих технічних навчальних закладах. Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету ім. В. Гнатюка. Сер.: Педагогіка. 2011. № 4. С. 134-138.

9. Ярошинська О. О. Теоретичні і методичні засади проектування освітнього середовища професійної підготовки майбутніх учителів початкової школи : дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.04. Умань, 2015. 544 с.

10. Arnó M. E., Soler C. A., Rueda R. C. Information Technology in Languages for Specific Purposes: Issues and Prospects, Berlin: Springer, 2006. 267 p.

11. Bates A. W. Technology, E-learning and Distance Education. 2nd edition. London, New York: Routledge, 2005. 257 p.

12. Hafner C. A. Designing, Implementing, and Evaluating an Online Resource for Professional Legal Communication Skills : thesis ... PhD in Linguistics. Sydney, 2008. 390 p.

13. Horton W., Horton K. E-learning Tools and Technologies. Indianapolis: Wiley Publishing Inc., 2003. 591 p.

14. Mayer R. E. Learning with Technology. The Nature of Learning: Using Research to Inspire Practice. OECD Publishing, 2010. P. 179-198.

REFERENCES

1. Bosa V. (2023) Determinuiuchi faktory metodychnoi systemy profesiinonii pidhotovky maibutnih filolohiv zasobamy suchasnyh informatsiinyh tehnolohii [Determinative factors of the methodical system of professional training of future philologists by means of sucker information technologies] Aktual'ni pytannia humanitarnykh nauk: mizhvuziv's'kyi zbirnyk naukovykh prats' molodykh vchenykh Drohobyts'koho derzhavnoho pedahohichnoho universytetu imeni Ivana Franka. Serii: Pedahohika. - Topical Issues in the Humanities: Intercollegiate Collection of Scientific Papers of Young Scientists of Ivan Franko Drohobych State Pedagogical University. Series: Pedagogy. 68. 1. 200-206 [in Ukrainian].

2. Vereitina I., Popel O., Dobrovolska N. (2018) Rozvytok inshomovlenniivnykh komunikativnykh navychok v umovakh interaktyvnoho osvith'oho seredovyscha [Development of foreign-language communicative skills in the interactive educational environment] Informatsiini tekhnolohiii v osviti. - Information Technologies in Education. 2 (35). 27-39 [in Ukrainian].

3. Markova T. (2014) Informatsiino-komunikativne seredovyshe iak zasib pidvyschennia maisternosti pedahoha [Information and communication environment as means of improving teacher's skills] Andrahohichniy visnyk. - Andragogic herald. 5. 191-197 [in Ukrainian].

4. Onopchenko O. (2015) Vidkryte osvithnie seredovyshe ta ioho intehratsiia u virtual'nyi prostir internetu [Open educational environment and its integration in the virtual space of the Internet] Pedahohichni innovatsiini: ideii, realiii, perspektivy. - Pedagogical Innovations: Ideas, Realities, Perspectives. 1. 94-100 [in Ukrainian].

5. Osova O. (2020) Dydaktychni zasady navchannia inozemnykh mov studentiv filolohichnykh spetsial'nostei iz zastosuvanniam tekhnolohichnykh innovatsii [Didactic principles of teaching foreign languages to students of philological specialties with the application of technological innovations] : avtoref. dys. ... d-ra ped. nauk: 13.00.09. - Abstr. of thesis ... Dr. of Ped. Sc. Poltava : 13.00.09. 43 p. [in Ukrainian].

6. Perebyinis Yu. (2023) Suchasnyi metodychnyi instrumentarii pidhotovky maibutnih pravoznavtsiv do profesiino oriientovanoi komunikatsiini inozemnoiu movoiu [Modern methodological toolkit for training future lawyers for professionally oriented foreign language communication] Innovatsiina pedahohika. - Innovative Pedagogy. 55. 2. 69-73 [in Ukrainian].

7. Sorokina N., Smovzhenko L. (2018) Stvorennia profesiino spriamovanoho navchal'noho inshomovnoho informatsiino-komunikativnoho seredovyscha dlia maibutnih uchyteliv-filolohiv [Creation of professionally directed educational foreign informatively-communicative environment for future teachers-philologists] Informatsiini tekhnolohiii i zasoby navchannia. - Information Technologies and Learning Tools. 66. 4. 65-77 [in Ukrainian].

8. Cherednichenko H., Shapran L., Kynytsia L. (2011) Mul'tymediini tekhnolohiii u protsesi vykladannia dystsypliny «Іноземна мова» у вищих технічних навчальних закладах [Multimedia technologies in the process of teaching the discipline «Foreign Language» at higher educational technical establishments] Naukovi zapysky Ternopil's'koho natsional'noho pedahohichnoho universytetu im. V. Hnatiuka. Serii: Pedahohika. - The Scientific Issues of Ternopil Volodymyr Hnatiuk National Pedagogical University. Series: Pedagogy. 4. 134-138 [in Ukrainian].

9. Iaroshyn's'ka O. (2015) Teoretychni i metodychni zavdannia proektuvannia osvith'oho seredovyscha profesiinonii pidhotovky maibutnih uchyteliv pochatkovoi shkoly [Theoretical and methodological principles of designing educational environment for future primary school teachers' professional training] : dys. ... d-ra ped. nauk: 13.00.04. - Thesis ... Dr. of Ped. Sc. : 13.00.04. Uman. 544 p. [in Ukrainian].

10. Arnó M. E., Soler C. A., Rueda R. C. Information Technology in Languages for Specific Purposes: Issues and Prospects, Berlin: Springer, 2006. 267 p.

11. Bates A. W. Technology, E-learning and Distance Education. 2nd edition. London, New York: Routledge, 2005. 257 p.

12. Hafner C. A. Designing, Implementing, and Evaluating an Online Resource for Professional Legal Communication Skills : thesis ... PhD in Linguistics. Sydney, 2008. 390 p.

13. Horton W., Horton K. E-learning Tools and Technologies. Indianapolis: Wiley Publishing Inc., 2003. 591 p.

14. Mayer R. E. Learning with Technology. The Nature of Learning: Using Research to Inspire Practice. OECD Publishing, 2010. P. 179-198